

Në dekadën e fundit, Shqipëria ka bërë përparime të rëndësishme drejt një ekonomie moderne të tregut dhe ende ka një potencial të shkëlqyer zhvillimi.

Vendi nuk ka asnjë çështje të veçantë kritike në lidhje me sigurinë dhe rendin publik, të cilat sigurohen siç duhet nga shteti.

Shqipëria ofron mundësi të shumta investimi për shkak të kostos së ulët të punës dhe çmimeve të ulëta të pasurive të paluajtshme dhe, për rrjedhojë, përfaqëson një treg me potencial të madh për vendet evropiane.

Duhet theksuar se Shqipëria ka nënshkruar marrëveshje për tregti të lirë me vendet e Ballkanit, duke rritur mundësitë për tregti me Rajonin.

Në vitin 1994, Shqipëria miratoi ligjin për investimet e huaja, i cili ofron garanci të ndryshme për investitorët e huaj; përfitimet më të rëndësishme janë si më poshtë:

- Çdo investim i huaj nuk kërkon autorizim paraprak në asnjë sektor;
- Nuk ka asnjë kufizim për përqindjen e kapitalit të huaj në të cilin mund të marrin pjesë kompanitë (lejohet 100% pronësi);
- Investimet e huaja nuk mund të konfiskohen apo nacionalizohen as drejtpërdrejt, as tërthorazi, përveç rasteve të veçanta të interesit publik të përcaktuara me ligj;
- Investitorët e huaj kanë të drejtë të transferojnë çdo burim financiar në lidhje me investimet nga territori shqiptar;
- Aplikohet trajtimi më i favorshëm i parashikuar në marrëveshjet ndërkombëtare.

Ligji vendas nuk përfshin asnjë kufizim të bazuar në dallimin mes investitorëve të huaj dhe atyre vendas, si për sa i përket aktiviteteve dhe strukturave ligjore, ashtu dhe në zbatimin e sistemit tatimor. Në Këshillin Evropian në mars 2020, u miratua me konsensus hapja e negociatave për hyrjen e vendit në Bashkimin Evropian.

Shqipëria mori statusin e vendit kandidat në BE në qershor 2014 dhe që nga viti 2009 është anëtare e NATO-s.

Arsyet kryesore për të investuar në Shqipëri

### **1. Klimë e Përshtatshme Investimi**

Shqipëria ka një regjim liberal për investimet e huaja me qëllim rritjen e investimeve të huaja direkte. Ligji "Për Investimet e Huaja" lejon 100% pronësi për kompanitë e huaja dhe përcakton mbrojtje të veçanta për investitorët e huaj.

Shqipëria është e angazhuar për zhvillimin e një klime të qëndrueshme dhe të parashikueshme për biznesin, duke vazhduar implementimin e reformave të gjithanshme, konsolidimin fiskal me qëllim uljen e

borxhit kombëtar, përmirësimin e bashkëpunimit rajonal, investime në infrastrukturë dhe reformën e sistemit arsimor.

Qeveria shqiptare ka avancuar gjithashtu me një agjendë të guximshme reformash ekonomike dhe strukturore që do të kontribuojnë në një mjedis më tërheqës për bizneset: rikthimi i rritjes, përmirësimi i konkurrueshmërisë dhe krijimi i vendeve të reja të punës. Ligji i ri "Për Investimet Strategjike" ofron garanci maksimale ligjore për investitorët e huaj.

## **2. Kosto Konkruese e Punës**

Shqipëria ka normat më konkurruese të pagave në rajon dhe një forcë punëtore me produktivitet të lartë.

Tatimi mbi të ardhurat konkurrues, oraret shtesë dhe sigurimi shoqëror.

Trajnime profesionale për sektorë të caktuar.

## **3. Punonjës të Rinj dhe të Edukuar**

46% e popullsisë është nën 35 vjeç.

116,994 studentë janë të regjistruar në universitetet shqiptare, në vitin akademik 2023 - 2024. Anglishtja, italishtja dhe greqishtja fliten gjerësisht, ndërsa frëngjishtja dhe gjermanishtja mësohen në shkolla.

## **4. Tatim i Konkurrueshëm dhe Sektorë të Aktivizuar**

Norma tatimore konkurruese

Nxitje për investime strategjike, investime të mëdha dhe investime rajonale

Skema "Shqipëria 1 Euro"

Nxitje të tjera sektoriale

## **5. Pozita Gjeografike e Përshtatshme**

Shqipëria ka një pozicion strategjik në Ballkanin Perëndimor, në kryqëzimin e korridoreve kryesore të kalimit të Europës, duke ofruar akses në tregtinë më të madhe të botës lidhur me tregjet evropiane përmes porteve të ndryshme në Detin Adriatik dhe Jon dhe lidhje të shkëlqyera rrugore me disa nga vendet e Ballkanit si Kosova, Maqedonia, Mali i Zi, Serbia, Greqia, Bosnjë dhe Hercegovina.

Shqipëria është një urë mes Europës Veriore dhe Jugore me një rrjet në rritje transporti si porte, rrugë, hekurudha dhe aeroporte.

## **6. Potenciali i Fortë dhe i Pashuar i Rritjes**

Prodhimi i Brendshëm Bruto (PBB) në tremujorin e parë të vitit 2024 pritet të rritet me 3.63% në terma realë, krahasuar me tremujorin e parë të vitit 2023.

Sipas të dhënave nga Banka e Shqipërisë, tendenca e Investimeve të Huaja Direkte (IHD) në terma të fluksit, për periudhën Janar - Mars 2024 (T1), treguesi i fluksit shënon vlerën e 354 milionë euro, niveli më i lartë historik për këtë periudhë të vitit. Krahasuar me periudhën e njëjtë të vitit të kaluar, kur fluksi ishte 307 milionë euro, shikohet një rritje prej 15.3%, ose 47 milionë euro.

Për periudhën Janar - Mars 2024 (T1), treguesi i stokut shënon vlerën e 13.7 miliardë euro. Krahasuar me fundin e periudhës së katërt të vitit 2023, kur stoku ishte rreth 13.3 miliardë euro, shikohet një rritje prej 3.2%, ose 431 milionë euro.

## **7. Marrëveshje Tregtare të Lira (FTA) me Tregje të Mëdha**

Shqipëria ka nënshkruar disa marrëveshje tregtare të lira (FTA) me tregje kyçe (Bashkimi Europian, Turqi, CEFTA, shtetet EFTA), duke ofruar akses të lirë doganor në një treg të madh konsumatorësh. Shqipëria është pjesë e Sistemit të Përgjithshëm të Preferencave, i cili është një sistem preferencial asimetrik, sipas të cilit disa shtete si: Australia, Bjellorusia, Kanada, Islanda, Japonia, Kazakistani, Norvegjia, Zvicra, Zelanda e Re, SHBA dhe Federata Ruse japin preferenca për mallrat e origjinës që eksportohen nga vendet në zhvillim, por jo anasjelltas.

Vendet ku mund të eksportohet mallra të origjinës shqiptare nën trajtimin preferencial të tarifave sipas GSP janë: Australia, Bjellorusia, Japonia, Kazakistani, Zelanda e Re, SHBA dhe Federata Ruse.

## **8. Stabiliteti Makroekonomik**

Situata në Shqipëri karakterizohet nga çmime të ulëta, niveli i inflacionit dhe kursi i këmbimit. Shqipëria ndiq një politikë monetare që ka për qëllim promovimin e normave të ulëta të interesit dhe nxitjen e rritjes së huave për ekonominë.

Në korrik 2024, norma e inflacionit ishte 2.1%.

Norma e papunësisë për periudhën e katërt të vitit 2023 ishte 10.7%.

## **SEKTORËT**

### **Turizmi**

Turizmi dhe udhëtimet janë disa nga sektorët më të rëndësishëm dhe me peshë të madhe për ekonominë e Shqipërisë, si në aspektin financiar ashtu edhe në atë të punësimit, por gjithashtu edhe për parashikimet e tij pozitive për rritje të mëtejshme.

Në vitin 2023, sektori i turizmit regjistroi një kontribut direkt prej 321.3 miliardë lekësh, me një kontribut të përgjithshëm prej 17.4% të ekonomisë totale, duke pozicionuar këtë sektor si një nga kontribuesit kryesorë në zhvillimin ekonomik. Ky kontribut reflekton kryesisht aktivitetin ekonomik që gjenerohet nga industri të tilla si: hotelet dhe strukturat e tjera akomoduese, agjencitë e udhëtimit dhe operatorët turistikë, linjat ajrore dhe mënyrat e tjera të transportit të pasagjerëve.

Në vitin 2023, sektori i turizmit krijoi 226,100 vende të reja pune, që përbën rreth 20% të totalit të punësimit në Shqipëri.

## **Prodhimi**

Shqipëria ka një sektor prodhimi të fuqishëm dhe të gjallë, i cili udhëhiqet nga ndërmarrje të suksesshme në industrinë e tekstit dhe këpucëve.

Me këtë eksperiencë të shkëlqyer dhe forcë punëtore të kualifikuar, Shqipëria ofron mundësi të mëdha për diversifikimin e ekonomisë së saj, duke kaluar nga industria e tekstit dhe këpucëve në industrinë e automobilave.

Fakte kryesore të sektorit të prodhimit

Rritje të vazhdueshme të eksporteve të sektorit në vitet e fundit;

Sektori i prodhimit ka diversifikuar vazhdimisht gamën e eksporteve të tij, siç tregon rritja e eksporteve të makinerive, pajisjeve dhe pjesëve të këmbimit me 38% nga viti 2021 në vitin 2022;

Industri prodhimi mode me kosto konkurruese, kryesisht e orientuar në prodhimin e veshjeve dhe këpucëve me lëkurë të cilësisë së lartë;

Ekspertizë të rëndësishme të grumbulluar në këtë fushë gjatë 20 viteve të fundit;

Partneritete me kompanitë dhe shitësit më të njohur në të gjithë Europën.

Tregjet kryesore janë: Italia, Gjermania, Greqia, Franca dhe Holanda.

## **Energjia**

Shqipëria ka një pozicion gjeografik shumë të favorshëm, duke qenë një nga rrugët më të shkurtra që kalojnë nga Mesdheu Perëndimor në Ballkan dhe Azinë e Vogël, dhe si rezultat ka një potencial të rëndësishëm për burime energjie të rinovueshme si: dielli, era, uji, biomasa dhe burimet gjeotermale.

Përdorimi i këtyre burimeve përbën një strategji afatgjatë për realizimin e tre objektivave si: mbështetje për zhvillimin e përgjithshëm ekonomik; rritja e sigurisë së furnizimit me energji; dhe mbrojtja e mjedisit.

Në vitin 2023, sipas EUROSTAT, Shqipëria kishte pjesën më të lartë të burimeve rinovueshme në konsumimin përfundimtar të energjisë nga Ballkani Perëndimor (46.60%), një rritje prej 13.44 pikë përqindje krahasuar me vitin 2013.

Instrumentet kryesore të politikave energjetike të Shqipërisë përfshijnë harmonizimin e kuadrit ligjor të sektorit të energjisë me direktivat evropiane, mbrojtjen e konsumatorëve, promovimin e efikasitetit të energjisë dhe përdorimin e rritur të burimeve rinovueshme. Planifikimi i energjisë bazohet në kosto më të ulët dhe nxitjen e investimeve private dhe publiko-private.

Për më tepër, Shqipëria është pjesë e projektit të gazsjellësit Trans-Adriatik (TAP), i cili do të mundësojë hyrjen e gazit natyror në të gjithë Europën Perëndimore.

## **Bujqësia**

Bujqësia është një nga sektorët më dominues të ekonomisë, me një potencial të lartë zhvillimi, duke përbërë burimin kryesor të të ardhurave dhe punësimit në vend. Kontributi i sektorit të bujqësisë në PBB është 16.8% dhe ky sektor punëson rreth 34% të popullsisë së vendit.

Objektivat kryesorë në bujqësi janë përmirësimi i sistemeve të ujitjes dhe kullimit, përmirësimi i zinxhirit të sigurisë ushqimore dhe rritja e konkurrueshmërisë së produkteve bujqësore.

Qeveria shqiptare ka për qëllim transformimin e markës “Made in Albania” në një markë të certifikuar dhe të besuar në tregun ndërkombëtar.

## **TEDA – Zona e Zhvillimit Teknologjik dhe Ekonomik**

Qeveria e Shqipërisë kërkon zhvillues dhe investitorë për të krijuar TEDA të klasit botëror në sipërfaqe të tokës në Spitalë, Kopluk dhe Kashar. Siç është parashikuar aktualisht, zhvilluesit e ardhshëm do të ofrohen me të drejta ekskluzive zhvillimi dhe operimi për këto prona, përmes një kontrate afatgjatë.

Këto zona janë afër një force punëtore të kualifikuar, institucioneve arsimore dhe qendrave urbane me popullsi të konsiderueshme. Zhvilluesit dhe investitorët do të përfitojnë nga fuqia punëtore konkurruese, të edukuar dhe shumëgjuhëshe e Shqipërisë, si dhe nga reformat e fundit që kanë përmirësuar klimën e biznesit dhe konkurrueshmërinë e vendit.

Këto iniciativa përforcojnë kushtet për investime dhe përmirësojnë lidhjet e biznesit dhe transportit, veçanërisht me Europën. Kjo e bën Shqipërinë një vend shumë tërheqës për të punuar në rajon.

## **ICT & BPO - Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit (ICT) dhe Shërbimi i Procesit të Biznesit (BPO)**

Potenciali i Shqipërisë si një nga destinacionet më të preferuara për shërbimet ICT-BPO u bë i njohur në vitin 2000, kur Shqipëria u zhvillua si një treg i avancuar dhe fuqi rajonale në Ballkan.

Shqipëria është transformuar në një destinacion kryesor për shërbimet ICT-BPO me kulturën e saj urbane, disponueshmërinë e burimeve, infrastrukturën dhe incentivat tërheqëse për investime.

Tirana është qendra kryesore ICT-BPO e Shqipërisë, pasuar nga Durrësi, Shkodra dhe Vlora. Sektori ICT-BPO në Shqipëri ka parë rritje të qëndrueshme që nga krijimi i tij, duke rritur punësimin dhe duke arritur vlera të industrisë që kalojnë 130 milionë dollarë.

## **Investimet e Huaja Direkte**

Shqipëria ofron një legjislacion shumë miqësor për investitorët e huaj. Ligji "Për Investimet e Huaja" bazohet në parimet e trajtimit të barabartë, jo-diskriminimit dhe mbrojtjes së investimeve të huaja. Sipas ligjit:

Nuk kërkohet autorizim paraprak nga qeveria për të huajt që dëshirojnë të krijojnë një biznes në Shqipëri

Nuk ka kufizime për pjesëmarrjen e huaj në kompanitë shqiptare dhe mund të jetë 100% pronësi e huaj

Investitorët e huaj kanë të drejtë të eksportojnë të gjitha fondet dhe kontributet e investimeve të tyre

Trajtohen në kushte jo më pak të favorshme sesa ato që i jepen investimeve vendase në kushte të ngjashme, përveç pronësisë së tokës, e cila rregullohet nga ligje speciale

Investimet e huaja janë të mbrojtura me ligj nga masat e konfiskimit të drejtpërdrejtë ose të tjetërsimit, përveç rasteve speciale që përcaktohen nga ligji në interes të përdorimit publik.

Në çdo rast dhe në çdo kohë, investimet trajtohen njësoj dhe pa paragjykime, dhe gëzojnë mbrojtje dhe siguri të plotë.

*Ligji për "Investimet e Huaja" Nr.7764, datë 2.11.1993*